

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1906. Första Kammaren. N:o 45.

Fredagen den 11 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollet för den 4 i denna månad

Upplästes och godkändes sammansatta stats- och lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 106, till Konungen i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt tillämpning af hvad i lagen den 6 juni 1902, innefattande inskränkning i inmutningsrätten, är stadgadt.

Upplästes och godkändes bankoutskottets förslag till Riksdagens skrivelser:

n:o 125, till Konungen, med reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning; och

n:o 126, till fullmäktige i riksbanken, med öfverlämnande af reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning.

Upplästes och godkändes ett uppsatt förslag till kammarens skrifvelse till Konungen med anmälan om ledigheter inom kammaren innan nästa lagtima riksdag.

Anmälades och bordlades statsutskottets utlåtanden:

Första Kammarens Prot. 1906. N:o 45.

n:o 144, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående pension åt aflidne lokomotivmästaren Carl Gustaf Nordströms änka;

n:o 145, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ökad bredd af svängbrospannen å järnvägsbron öfver Göta älf på statsbanan genom Bohuslän;

n:o 148, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter skraddaren Frans Gustaf Oscar Petersson;

n:o 149, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående pensioner till arbetare vid statens järnvägsbyggnader;

n:o 150, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjunde hufvudtiteln gjorda framställning om anslag till bestridande af kostnaderna för finansdepartementets bankbyrå;

n:o 151, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till understöd åt lapparna i Juckasjärvi socken; och

n:o 152, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till elfte internationella antialkoholkongressen i Stockholm år 1907; äfvensom

Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 10, i anledning af ifrågasatt inskränkning af de ordinarie häradsförordningarnas tjänstledighet samt skärpta kompetensvillkor för erhållande af domareförordnande.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts nästlidne dag bordlagda nädiga propositioner till Riksdagen:

1:o) om godkännande af förslag till öfverenskommelse mellan svenska staten, å ena, samt Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag, aktiebolaget Gellivare malmfält och trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund, å andra sidan, angående viss grufegendom m. m.; samt

2:o) angående anslag till kompletteringsarbeten å järnvägen Gellivare—Riksgränsen samt till anskaffande af ytterligare rullande materiel vid statens järnvägar.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran statsutskottets under gårdagen bordlagda utlåtanden n:is 142 och 143 äfvensom bevillningsutskottets samma dag bordlagda betänkanden n:is 18—20.

Herr Lithander erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr grefve och talman, mina herrar! Då jag helt visst icke kan komma att kvarstanna i Stockholm under hela den tid, som kräves för att deltaga i granskning och bedömande af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen om upprättande af en traktat med Tyskland, så vill jag med herr grefvens tillåtelse nu yttra några ord om densamma, hvilka jag anhåller måtte få följa efter propositionen till det utskott, där propositionen redan befinner sig.

Angående en svensk-tysk handels- och sjöfarts-traktat.

Med anledning af att detta traktatsförslag och andra likaledes högst viktiga frågor, hvilka det åligger hvarje riksdagsman att noga och samvetsgrant pröfva, innan han *för* eller *emot* afgifver sin röst, — med anledning af att dessa frågors framläggande fördröjes intill Riksdagens sista dagar och sålunda omöjliggör den oundgängligen nödvändiga granskningen däraf, så nödgas jag beteckna ett sådant tillvägagående såsom olämpligt och skadligt samt på grund däraf afgifva min protest däremot.

Under de sist förflutna dagarna hafva till Riksdagen utdelats så många kungliga propositioner om ytterligt viktiga frågor och så digra utskottsbetänkanden, att endast deras genomläsande skulle helt visst kräfva minst 14 dagar. Läger man därtill den tid, som behöfves för att pröfva och studera dessa viktiga frågor, så behöfdes minst inalles en månad utöfver den för Riksdagen bestämda tiden. För morgondagen t. ex. upptager föredragningslistan 29 frågor. Detta vet naturligtvis regeringen, men det oaktadt har detta oförsvarliga förhållande icke förhindrats. Följden blir naturligtvis, att dessa stora frågor — hvilket måhända beräknats — tämligen ofullständigt pröfvade genomtrufas i glest besatta kamrar, sedan de flesta ledamöterna rest hem. — Sådana konstgrepp äro emellertid ovärdiga och lända landets intressen till skada. Detta om detta.

Nu några ord om traktaten och dess bihang: klaffbindning af vår svenska Riksdags beslutanderätt öfver sin tulltaxa.

Bland andra sorgliga och ödesdigra öfverraskningar, som förnedringsåret 1905 bragte oss, var äfven notisen om att man från byråkratiskt håll hade att emotse ett projekt angående upprättande af en tarifftraktat mellan Sverige och Tyskland. Hos industriens män väckte naturligtvis denna notis bekymmer, ty inom dessa kretsar är det ingen hemlighet och betraktas ej som en likgiltig sak, att Tyskland är alla industriländers farligaste konkurrent i allt hvad industrialster gäller, men speciellt hvad beträffar textilindustri. Förslag till nämnda traktat föreligger emellertid nu faktiskt.

Genomläser man traktatens första stycke på sidan 5, så finner man genast, att traktaten är ämnad att blifva ett medel till utvidgning af affärsförbindelserna mellan Sverige och Tyskland, hvilket efter min uppfattning icke kan betyda något annat än

Angående en svensk-tysk handels- och sjöfarts-traktat.
(Forts.)

en förökad import till Sverige af tyska industrialster och möjligen en ökad afsättning i Tyskland af svenska råvaror och halffabrikat.

Man häpnar naturligtvis inför kungörandet af en så oegennyttig äkta svensk offervillighet, ty statistiken visar ju redan nu på det för Sverige synnerligen ofördelaktiga förhållandet, att Sverige importerar från Tyskland för tre gånger den summa *färdiga tyska fabrikat*, som det till Tyskland exporterar svenska — för Tyskland nödvändiga — *råvaror* och halffabrikat. Jag frågar då: På hvilken sida stannar då vinsten? Och hvad innebär en ökning?

Då man känner till, hur Tyskland stadigt har till mål *utvidgad afsättning utomlands af landets industrialster* och hur energiskt det arbetar på att för sådant ändamål undanröja alla hinder, som stå i vägen för dess agents och handelsresandes framfart allestädes, då inser man genast två ting:

1:o) att traktaten bereder lätnad till företaget af en *attack* på svensk industri, och

2:o) att denna lätnad betalas med skenbara fördelar för oss.

Alla vänner af svensk industri voro hjärteglada, då vi under slutet af förra århundradet — det var, vill jag minnas, år 1891 — lyckades afskaka oss franska handelstraktatens band och återfingo vår handlingsfrihet, hvilken sedan verkat synnerligen lyckligt till utveckling af vår industri. Nu står man emellertid färdig att hoppa ur askan i elden, i det man vill upprätta en tarifftraktat med det närliggande, industriellt och ekonomiskt öfverlägsna Tyskland, ehuru den uppfattningen i vårt land slagit djupa rötter, att *aldrig* andra traktater af oss böra ingås än de, som blott förplikta till behandling som *»den mest gynnade nation»*.

Nu låta vi — om det går så olyckligt — Tyskland få in ett finger och äro nog naiva att tro, att icke detta mäktiga land sedan skall taga hela handen. Våra underhandlare hafva nu haft trumfen på hand och borde därför sagt nej till alla eftergifter och alla band — väl vetande, att Tyskland i alla fall icke släpper en god kund, som köper tre gånger så mycket, som han får sälja.

I denna vågade affär, då det gäller icke allenast att binda våra händer, utan ock att enligt artiklarne 1, 3 och 6 i traktaten i mycket betydande grad underlätta bedrifvande genom Tysklands handlande och agenter af, snart sagdt, skattelös handel på vårt eget område, hade man bort erinra sig, hvad tysk konkurrens betyder och att vi redan nu hafva mer än tillräckligt af tyska agenter och profryttare i vårt land. Se, hur Tyskland tränger till och med in på det mäktiga Englands marknad och, trots detta lands stora motståndskraft, gör dess industri betydande skada! Se, hur Tyskland öfver allt i världen förmår att undantränga den inhemska industrien! Om det lilla Sverige nödvändigt vill bli krossadt i industriellt afseende, så behöfs sannerli-

gen icke mer än att Tyskland beredes tillfälle att kasta på oss sin öfverproduktion. Vi handla så mycket oklokare i detta afseende, som vi verkligen nu *icke* behöfva Tyskland. Sveriges industri intager numera en så själfständig ställning, att den kan i hufvudsak förse den stora allmänheten med dess behof, om man undantager lyxartiklar.

Det är ett mer än sorgligt förhållande i vårt land, att allt hvad som gäller främjandet af svenskt näringslif, det stöter oftast på motstånd eller likgiltighet, men det går däremot vanligen förunderligt lätt för dem, som antingen äro föga patriotiska eller obekanta med vårt näringslif, att skaffa framgång åt sina syften. *Så ock nu!*

Mot kalkylerna, som förekomma i traktatförslaget, vill jag göra den anmärkningen, att de äro misskalkyler. Det är föga vägledning, att där finnas angifna direkta tullsiffror, men det är en annan sak, som icke kan beräknas, och det är dessa obekanta siffror om hvad det betyder att låta undantränga svensk industri och att minska svenskt arbete.

Jag afslutar dessa ord med uttalande af den förhoppning, att Första Kammaren skall se på de svenska intressena i första rummet och sålunda afslå tyskt intrång genom att säga ett absolut nej till denna obehöfliga traktat.

Om svenska Riksdagen, i stället för att binda oss vid vare sig tyska traktater eller Grängesbergskontraktet, däremot under de 50 åren begagnar sin rätt att å norrbottensmalm lägga en exporttull af 2 kronor per ton eller upptaga en royalty till samma belopp, så kan svenska statskassan under nämnde 50 år inhösta, om jag räknar med kapital och ränta, c:a 1 milliard kronor, och detta blefve i hufvudsak främmande lands penningar som inflöte, emedan vid all export af malm helt visst en sådan afgift skulle tagas i beräkning.

På gjord proposition beslöts, att detta anförande skulle öfverlämnas till bevillningsutskottet.

Justerades fyra protokollsutdrag för denna dag.

Ordet lämnades på begäran till herr vice talmannen, som yttrade: Jag tillåter mig hemställa, att på morgondagens föredragningslista må främst uppföras de i dag första gången bordlagda ärenden samt bland 2 gånger bordlagda ärenden först statsutskottets utlåtande n:o 127, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående beviljande af medel till uppförande af nya byggnader för armén, därefter bevillningsutskottets betän-

Angående en svensk-tysk handels- och sjöfarts-traktat.
(Forts.)

kanden n:is 16 och 17, vidare statsutskottets utlåtanden n:is 128—141, därefter statsutskottets utlåtanden n:o 142, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inköp af de enskilda telefonanläggningarna i Stockholm med omnejd, och n:o 143, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande af medel till inköp af enskilda tillhörande vattenfall, lämpliga för elektrisk drift å statens järnvägar, vidare lagutskottets utlåtanden n:is 47—49 och första tillfälliga utskottets utlåtanden n:is 8 och 9 samt sist bevillningsutskottets betänkanden n:is 18, 19 och 20.

Härtill lämnade kammaren sitt bifall.

Kammaren åtskildes kl. 3,2 e. m.

In fidem

C. F. Vougt.
